

postmodum in Bobiensis monasterii regimine successor futurus. *Epistolam V* denique Columbanus abbas ex cœnobio Bobiensi ad Bonifacium papam IV scripsit anno 613, studio impulsus Agilulfi regis Longobardorum ac Theodelindæ reginæ, de tribus Capitulis. Qua in epistola vir sanctus pontifici maximo, omnium totius Europæ ecclesiarum capiti et pastorem pastori salutem dicit. De ea plura Mabilionius tum in Annalibus Benedictinis ^a, tum in Itinere Italico ^b. His porro Epistolis quinque sextam subiecimus quam edidit Goldastus ^c ex duobus exemplis bibliothecæ monasterii S. Galli, quorum unum satis antiquum, sed ἀνόνομον; alterum haud magis vetustatis expert, at eo præstabilius, quod suo indice auctorem ostendit editori. Verum haud perspexit Goldastus, uti neque Historiæ litterariæ Gallicæ auctores ^d, qualemcunque hanc epistolam ipsissimum referre Carmen illud, quod aliis hujuscemodi additum exhibit bibliotheca Patrum Lugdunensis ^e. Id quod postea nos ipsi deteximus: quapropter ab eo Carmine excudendo abstinuimus.

VII. Syllogem operum sancti Columbani abbatis quatuor ejus Carmina claudunt. I. Inscibitur *Epistola ad Hunaldum*. Eam primus evulgavit Goldastus ^f; quam tamen perperam in duas dissecuit, alteram scilicet ad *Hunaldum*, alteram vero ad *Sethum* missam existimans. Una enim re vera est, ut viris eruditus observatum ^g, eademque uni Hunaldo inscripta: cujus prior pars acrostichide circumscribitur, utrius-

^a Id. *ibid.* lib. xi, § 4, pag. 273 seq.

^b Id. *Iter Ital.*, pag. 215 seq.

^c Gold. l. c., p. 153.

^d *Hist. littér. de la France*, tom. III, p. 520.

^e *Bibl. PP. Lugd.*, tom. XII, p. 36 seq.

^f Gold. l. c., pag. 47.

^g *Hist. littér. de la France*, tom. III, p. 518 seq.

^h *Sirmond. Opp.*, tom. II, p. 908, edit. Paris.

ⁱ *Usser., Vet. Hibern. epist. syllog.*, p. 10-12.

A que nomen sic referente, COLUMBANUS HUNALDO; ut recte habetur apud Sirmundum ^b et Usserium ⁱ. Acrostichis in Canisiano exemplari desideratur J. II. *Monosthicon Carmen*, sive *Monosthica*, e ms. Codice Frisingensi desumpsit Canisius ^k. Dubitat Basnagius an Columbani sit opus sincerum: sed immerito, ut censent clarissimi viri ^l, qui et ejus varias editiones enumerant: sed hac de re consulendus in primis Fabricius ^m. III. Carmen est *Epistola ad Fedolium*, e ms. Sangallensi a Goldasto in lucem emissa ⁿ, atque Hibernicis Epistolis ab Usserio intexta, qui eam recensens, hæc habet ^o: « Versibus bipedalibus Adonicis est conscripta, elisionis syllabarum occasione omni evitata, ut Carmen esset constanter πντασύλλαβον. Annexi sunt et hexametri sex, in quorum B antepenultimo ætatem suam auctor prodit. » Quod quidem superius § 1, nobis animadversum. IV. denique Epigramma est in *Mulieres*, quod item Goldasto acceptum referimus. Exstat præterea ejusdem sancti Columbani *Rhythmus de vanitate et miseria vitæ mortalis*. Incipit: *Mundus iste transit*, etc. Occurrit apud Usserium ^p, et in bibliotheca PP. Lugdunensi ^q. Verum hic rhythmus idem omnino est ac Epistola sexta, ac propterea nobis omissus, ut ad eam superius monuimus. Cæterum sancti Columbani Opera quæ huc usque recensuimus, in meliorem ordinem redacta, notulis etiam subiinde sive restituere, sive illustrare pro virili studuimus.

ⁱ *Canis. Thes.*, tom. I, p. 779.

^k Id. *ibid.*, pag. 775 seq.

^l *Hist. littér. de la France*, t. c., pag. 519.

^m *Fabric. Bibl. med. Latin.*, tom. I, p. 1129.

ⁿ Gold. l. c., pag. 52.

^o *Usser. l. c.*, pag. 13.

^p *Usser. l. c.*, pag. 6, 7.

^q *Bibl. PP. Lugd.*, tom. XII, p. 36.

OBSERVATIO CRITICA IN REGULAM SEQUEMTEM.

(Brokie, Cod. Regularum, t. I.)

Inter reliquos monasticæ vitæ propagatores sæculo sexto florescentes, celeberrimum nomen obtinuit S. Columbanus abbas, natione Scotus, in monasterio Benchorensi educatus; sed utrum ex Benchoria Hibernensi, an vero ex hodiernæ Scotiæ cœnobiis Benchorensibus, disceptatur acriter ab utriusque gentis inquilinis. Varia enim Benchorensia cœnobia reperimus, quorum primum in hodierna Wallia situm erat, a Ven. Beda in sua gentis Anglorum Historia Ecclesiastica celebratum, a quo forsitan et reliqua originem suam duxerunt, quamvis hodierni Scoti pro suo Benchorensi cœnobio ad ripam Dæi fluminis sito, et a S. Ternano discipulo S. Palladii erecto, pro antiquitate certent: prout ex Monastico Scotico instruimur. Quod autem Benchorensis Hibernicum attinet, et illud existimamus verum S. Columbani monasterium; cum ibidem eum principia vitæ monasticæ posuisse testatur S. Bernardus in Vita S. Malachie, qui tamen sanctissimus abbas haud adeo rite utramque gentem distinguit, sed sæpius Scotos cum Hibernis confundit. Utcunque vero hæc sint, S. Columbanus cum turba monachorum Scotorum et Hibernensium secessit in Gallias, circa annum 590, ætatis vero suæ 30, ubi Luxoviense exstruxit monasterium, in quod arctam monachorum Scotorum disciplinam quodammodo mitigavit, perpetuum tamen jejunium et silentium, omnimodamque obedientiam monachis suis mandavit, quod regimen monasterii a solo nutu abbatis dependere voluerit. Regula autem hæc primitiva est et originaria, nullam cum aliis regulis connexionem habens; quamvis Regula Benedictina jam per plures annos ante adventum S. Columbani apud Gallos a S. Mauro promulgata fuerit: nullibi enim antiquarum regularum mentionem facit, sed duntaxat cap. 7 loquitur de mille monachis catholicis sub uno archimandrita, qui uniformiter, quoties de nocte conveniunt, duodecim psalmos decantant, sive noctes longæ sint, sive breves. Ubi aperte loquitur de disciplina psallendi in monasteriis Columbinis usitata, a S. Columba Magno Scotorum monachorum patriarcha per hodiernam Scotiam et Hiberniam erectis, cui etiam et *Regulam cujusdam Patris* ascribimus. Interea hæc S. Columbani Regula novem capitibus constans, cui et hic decimum adjecit Holstenius, non omnia ad perfectionem vitæ monasticæ præcepta necessariam

tradit, sed generalia tantum statuta præscribit; ita ut viva potius voce, quam scripta Regula, monachis suos direxisse videatur. His tamen non obstantibus, disciplina monastica a S. Columbano apud Gallos propagata miris fecit progressus, etiam post ejus Luxovio expulsionem, atque in Italiam secessum, ubi iterum Bobiense erexit cœnobium, et ibidem piissime obiit, sacrum exuviarum pignus monachis suis in amoris et reverentiæ tesseram relinquens. Non solum enim in Luxoviensi, Bobiensi, Anegreysiensi, Fontanensi aliisque ab ipso erectis cœnobiis, sed etiam in aliis per sanctissimos discipulos Gallum et Magnoldum con-
 Jitis monasteriis hæc Regula monastica pluribus annis sola floruit et observabatur. Nec tam cito hæc monast-
 ria Regulam S. Benedicti solam amplecti voluerunt, sed gradatim. Vetera quippe statuta derepente apud monachos in desuetudinem non abeunt, et sic apud laudatos Benedictinos Scriptores Mabillonium et Calma-
 tum reperimus, hanc S. Columbani Regulam, adhuc labente sæculo septimo, simul cura Regula S. Bene-
 dicti in præfatis monasteriis aliisque pluribus observatam fuisse; donec illa Benedictinæ soli, tanquam perfectiori, tandem locum dare coacta est, quod ineunte sæculo octavo in omnibus monasteriis nulla alia quam Regula S. Benedicti observata fuerit. Huic etiam Regulæ subjicitur S. Columbani *Liber Pœnitentialis*, præscribens pœnas regulares pro qualibet culpa levissima commissa contra Regulam et monasterii consue-
 tudinem; quæ tamen pœnæ, satis graves pro adeo parvis delictis, nullam connexionem cum ipsa Regula, aut cum aliis scriptis vitæ monasticæ normis habere videntur; adeoque pœnæ illæ monachis inflictæ ex rigida Scotorum disciplina exortæ sunt: prout ex Ordine monastico apud *Cutrocenses* monachos Scotos, sive *Kiledeos*, inter additamenta adducto patebit. Quod autem hic *Pœnitentialis Liber* ex communi Scoto-
 rum Monachorum disciplina desumptus sit, cuilibet in historia monastica vel leviter versato obvium esse potest; cum hic ipsemet liber in vetustis codicibus appellari soleat: *Regula cœnobialis Patrum Scotorum*, et aliquando: *Regula Fratrum Hibernensium*; utriusque enim gentis monachis commune erat, pro minutis-
 simis culpis rigidas pœnas infligere.

SANCTI COLUMBANI

ABBATIS ET CONFESSORIS

REGULA COENOBIALIS

(Gallandi Bibl. Patr. t. XII.)

CAPUT PRIMUM.

De obedientia.

Primo omnium docemur Deum diligere ex toto corde et ex tota mente (*Matth. xxii, 37*) et ex totis viribus, et proximum tanquam nosmetipsos. Deinde ad primum verbum senioris omnes ad obediendum audientes surgere oportet: quia obedientia Deo exhibetur, dicente Domino nostro Jesu Christo: *Qui vos audit, me audit* (*Luc. x, 28*).

Si quis igitur verbum audiens non statim surrexerit inobediens judicandus est. Qui autem contradixerit, contumaciæ crimen incurrit: et ideo non solum inobedienciæ reus est, sed etiam contradictionis aditum aliis aperiens, multorum destructor æstimandus est.

Si quis vero murmuraverit, et ipse tanquam non ex voto obediens, inobediens putandus est; idcirco opus ejus abjiciatur, donec illius bona voluntas cognoscatur. Obedientia autem usque ad quem modum definitur? Usque ad mortem certe præcepta est; quia Christus usque ad mortem obedivit Patri pro nobis, quam ipse nobis per Apostolum insinuat, dicens: *Hoc sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, et specie inventus ut homo. Humiliavit semetipsum, factus obediens Patri usque ad mortem, mortem autem crucis* (*Philip. ii, 5-8*). Nihil itaque recusandum est obedientibus, veris Christi discipulis, quamvis durum et arduum sit, sed cum fervore et lætitia accipiendum est. Quia si talis non fuerit obedi-
 entia, non erit acceptabilis Deo, qui ait: *Et qui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me*

A dignus (*Luc. xiv, 27*). Et ideo dicit de digno discipulo: *Ut ubi ego sim, ibi et minister meus mecum* (*Joan. xii, 25*).

CAPUT II.

De silentio.

Silendi regula diligenter custodienda decernitur; quia scriptum est: *Cultus autem justitiæ silentium, et pax* (*Isa. xxxii, 27*). Et ideo: ne reatus de verbositate conquiratur, exceptis utilitatibus et necessariis, opus est ut taceatur; quia, juxta Scripturam, *In multiloquio non deerit peccatum* (*Prov. x, 49*). Et idcirco Salvator ait: *Ex verbis tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis* (*Matth. xii, 37*). Juste damnabuntur qui justa dicere noluerunt cum potuerunt; sed mala, injusta, impia, inania, injuriosa, incerta, falsa, contentiosa, contumeliosa, turpia, fabulosa, blasphemica, aspera ac flexuosa loqui garrula verbositate maluerunt. Tacendum igitur est de eis et talibus, et cum cautela et ratione loquendum est monachis, ne aut detractiones, aut tumidæ contradictiones, in loquacitatem vitiosam prorumpant.

CAPUT III.

De cibo et potu.

Cibus sit vilis et vespertinus monachorum, satietatem fugiens, et potus ebrietatem: ut et sustineat, et non noceat. Olera, legumina, farina aquis mixta, cum parvo panis paximatio. ne venter oneretur, et mens suffocetur. Etiam utilitati et usui tantum consulendum est, æterna desiderantibus præmia; et ideo temperandus est ita usus, sicut temperandus est labor: quia hæc est vera discretio, ut possibilitas spiritalis profectus cum abstinentia carnem macerante retentetur. Si enim modum abstinentia ex-